

Nederlands CSE GL en TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 3.21, 3.24 en 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 3.21 t/m 3.25 van het Uitvoeringsbesluit WVO 2020 van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de gecommitteerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de gecommitteerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Als het antwoord op een andere manier is gegeven, maar onomstotelijk vaststaat dat het juist is, dan moet dit antwoord ook goed gerekend worden. Voor het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 *T.a.v. de status van het correctievoorschrift:*

Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

NB2 *T.a.v. het verkeer tussen examinerator en gecommiteerde (eerste en tweede corrector):*
Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht. Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten. Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht. Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 *T.a.v. aanvullingen op het correctievoorschrift:*
Er zijn twee redenen voor een aanvulling op het correctievoorschrift: verduidelijking en een fout.

Verduidelijking

Het correctievoorschrift is vóór de afname opgesteld. Na de afname blijkt pas welke antwoorden kandidaten geven. Vragen en reacties die via het Examenloket bij de Toets- en Examenlijn binnenkomen, kunnen duidelijk maken dat het correctievoorschrift niet voldoende recht doet aan door kandidaten gegeven antwoorden. Een aanvulling op het correctievoorschrift kan dan alsnog duidelijkheid bieden.

Een fout

Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een fout bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift.

Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt door middel van een mailing vanuit Examenblad.nl bekendgemaakt. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

- Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.
en/of
- Als de aanvulling niet is verwerkt in de naar Cito gezonden Wolf-scores, voert Cito dezelfde wijziging door die de correctoren op de verzamelstaat doorvoeren.

Dit laatste gebeurt alleen als de aanvulling luidt dat voor een vraag alle scorepunten moeten worden toegekend.

Als een onvolkomenheid op een dusdanig laat tijdstip geconstateerd wordt dat een aanvulling op het correctievoorschrift ook voor de tweede corrector te laat komt, houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld.

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen scorepunten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.
- 3 De schrijfofdracht wordt als een enkele vraag beschouwd. Algemene regel 6 is derhalve niet van toepassing op de schrijfofdracht.
- 4 Voor het beoordelen van de schrijfofdracht geldt het volgende:
  - 4.1 Er kunnen meerdere (soorten) fouten in een zin worden gemaakt, die alle apart aangerekend worden.
  - 4.2 Meerdere spelfouten in één woord worden één keer aangerekend.
  - 4.3 Spelfouten in dezelfde, identieke woorden worden één keer aangerekend (werkwoordspelling uitgezonderd).
  - 4.4 Spelfouten in een woord en in afleidingen of samenstellingen van dat foutief gespelde woord worden één keer aangerekend.
  - 4.5 Spelfouten bij de vervoeging van werkwoorden worden alle apart aangerekend.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Tekst 1 Klimaatverandering: het Britse dorp dat wordt opgeslokt door de zee

1 maximumscore 1

	Kruis de twee juiste manieren aan.
de aanleiding voor het schrijven van de tekst noemen	X
een samenvatting van de tekst geven	
een voorbeeld bij het onderwerp van de tekst noemen	X
een waarschuwing bij het onderwerp geven	
het centrale probleem van de tekst benoemen	

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder manieren aankruist, geen scorepunt toekennen.

2 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- hoofdoorzaak 1: (De kust bestaat uit) zachte materialen / zand, kalk en klei 1
- hoofdoorzaak 2: (De kust erodeert door) klimaatverandering 1

Opmerkingen

- Als de kandidaat meer dan tien woorden per hoofdoorzaak gebruikt, geen scorepunt toekennen voor de betreffende hoofdoorzaak. Uitzondering: als de kandidaat citeert “de kust bestaat uit zachte materialen, zoals zand, kalk en klei” (11 woorden) het scorepunt wel toekennen.
- Als de kandidaat uitsluitend stijgende zeespiegel en/of zwaardere stormen antwoordt dit niet goed rekenen, want dit zijn geen hoofdoorzaken.

3 A

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4 C

5 A

6 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Een van de volgende:

- De Engelse kustlijn is veel langer (dan die van Nederland). / De Nederlandse kustlijn is korter (dan die van Engeland).
- Nederland past andere technieken (dan Engeland) toe om de zee op afstand te houden.

Opmerking

Als de kandidaat voorbeelden van technieken uit de tekst noemt, het scorepunt toekennen.

7 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- bevolkingsdichtheid / dicht- of dunbevolkt (zijn van gebied) 1
- verplaatsing van zand (door de zee) 1

Opmerking

Als de kandidaat de waarde van het gebied of aanpassing van leefgebied noemt geen scorepunt toekennen, omdat dit verwijst naar de uitkomst van de kosten-batenanalyse.

8 B

9 D

10 maximumscore 1

deelonderwerp	zowel in tekst 1 als tekstfragment
erosie van Engelse kliffen	
gevolgen zeespiegelstijging	X
kustbescherming wereldwijd	X
toekomst van strandtoerisme	

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder deelonderwerpen aankruist, geen scorepunt toekennen.

11 A

Tekst 2 Maal meer

12 maximumscore 1

(alinea) 7

13 maximumscore 1

De kern van een goed antwoord is:

Drie van de volgende:

- (ledere hap) meer dan honderd keer kauwen.
- (ledere hap) kauwen tot het voedsel is veranderd in een vloeibaar papje.
- (ledere hap) (minstens) 36 keer kauwen.
- (ledere hap) kauwen tot de hap is fijngemalen.

Opmerking

Als de kandidaat meer dan 15 woorden voor een antwoord gebruikt, geen scorepunt toekennen.

14 maximumscore 2

- Plantaardig voedsel **3** (moet je goed kauwen), omdat **6** (de cellen een stugge celwand hebben die verpulverd moet worden) 1
- Dierlijk voedsel **1** (hoef je minder goed te kauwen), omdat **5** (de cellen alleen een celmembran hebben) 1

Opmerking

Een ingevulde antwoordregel moet helemaal correct zijn voor toekenning van het scorepunt van dat antwoord.

15 C

16 maximumscore 2

De kern van goed antwoord is:

Drie van de volgende:

- Je hersenen denken dat je al veel hebt gegeten.
- Je hersenen krijgen de tijd om te registreren dat je voedsel binnenkrijgt (waardoor het hongerige gevoel geremd wordt).
- Je kunt beter inschatten hoeveel je hebt gehad (wanneer je meer moeite voor kauwen moet doen).
- Je ervaart meer smaak (waardoor je eerder verzadigd bent / meer voldoening hebt).

indien drie goed 2

indien twee goed 1

indien een of nul goed 0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

17 **maximumscore 1**

“En als jonge kinderen niet wennen aan voedsel dat je goed moet kauwen, is de kans waarschijnlijk kleiner dat ze later netjes hun gezonde, stugge groenten opeten.” (regels 139-144)

Opmerking

Als de kandidaat meer of minder citeert, geen scorepunt toekennen.

18 **B**

19 **B**

Tekst 3 Muziek als erfenis

---

20 **C**

21 **B**

22 **B**

23 **D**

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Tekst 4 Uit gewoonte naar Instagram

---

24 B

25 maximumscore 2

De kern van een goed antwoord is:

- **overeenkomst**

Je eet en klikt automatisch/zonder nadenken. / Je doet beide automatisch/zonder nadenken.

1

- **verschil**

Een bak snoepjes raakt leeg, maar sociale media raken nooit leeg.

1

Opmerking

Bij verschil moeten beide (snoep en sociale media) genoemd zijn voor toekenning van het scorepunt.

26 C

27 C

28 B

29 D

30 D

31 B

Schrijfofdracht

32 maximumscore 13

Als de kandidaat de opdracht helemaal niet heeft uitgewerkt, geen scorepunten toekennen.

32.1 maximumscore 6

Aftrek inhoud

De score is 6 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen onjuist zijn of ontbreken:

- de aanleiding om het artikel te schrijven: idee voor een challenge waarbij leerlingen een week geen sociale media gebruiken / discussie in de les (Nederlands) 1
- hoe het idee voor de challenge is ontstaan: discussie in de les (Nederlands) / bespreking (van de discussie) in de leerlingenraad 1
- het doel van de challenge (een door de leerling bedacht passend doel van de challenge) 1
- nadeel 1 van overmatig gebruik van sociale media 1
- nadeel 2 van overmatig gebruik van sociale media 1
- manier 1 om gebruik van sociale media te verminderen 1
- manier 2 om gebruik van sociale media te verminderen 1
- een oproep om bereidheid tot deelname aan de challenge te laten weten 1
- de manier om te reageren: e-mail sturen naar challenge@leerlingenraad.nl 1
- de uiterste datum om te kunnen reageren 1
- een activerende/passende slotzin 1

Opmerking

- *Discussie in de les (Nederlands) mag bij de aanleiding óf bij het ontstaan van het idee van de challenge worden genoemd, maar niet bij beide elementen.*
- *Bij het doel van de challenge mag de kandidaat geen omschrijving van de challenge (een week geen sociale media gebruiken) geven.*

32.2 maximumscore 5**Aftrek taalgebruik**

De score is 5 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

• één of twee formuleringsfouten (onvolledige zinnen, onjuiste woordkeuze, onjuiste verwijzingen, onjuiste zinsbouw)	1
drie of vier formuleringsfouten	2
vijf of meer formuleringsfouten	3
• één of twee spelfouten (fouten in de spelling van werkwoordsvormen, overige spelfouten, inclusief ten onrechte opgenomen of weggelaten hoofdletters)	1
drie of vier spelfouten	2
vijf of meer spelfouten	3
• twee of meer interpunctiefouten	1

Let op: Om taalgebruik te kunnen beoordelen, moet de uitwerking van de kandidaat een minimum aantal woorden bevatten.

Als de uitwerking van de kandidaat uit minder dan 100 woorden bestaat, géén scorepunten voor taalgebruik toekennen.

32.3 maximumscore 2**Aftrek presentatie/conventies**

De score is 2 scorepunten minus aftrek. De score kan niet lager zijn dan 0.

Indien de volgende elementen geheel of gedeeltelijk onjuist zijn of ontbreken:

• passende titel	1
• vermelding voor- en achternaam en klas onder artikel (samen één element)	1
• alinea-indeling	1
• samenhang	1
• logische volgorde	1
• passend taalgebruik	1

Opmerkingen

- *Als de kandidaat gebruikmaakt van conventies die niet passen bij de tekstsoort 1 scorepunt aftrekken.*
- *Als in de uitwerking van de kandidaat de witregel na de titel en/of na de afsluiting van het artikel ontbreekt, geen scorepunten aftrekken.*

NB *In het programma Wolf vermeldt u de scores van de kandidaat op elk van de drie afzonderlijke beoordelingscriteria.*

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Cito gebruikt deze gegevens voor de analyse van de examens. Om de gegevens voor dit doel met Cito uit te wisselen dient u ze uiterlijk op 30 mei te accorderen.

Ook na 30 mei kunt u nog tot en met 12 juni gegevens voor Cito accorderen. Deze gegevens worden niet meer meegenomen in de hierboven genoemde analyses, maar worden wel meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	naar een artikel van Fleur Launspach, NOS.nl, 28 februari 2022
tekst 2	naar een artikel van Ellemiek de Wit, Quest, februari 2019
tekst 3	naar een advertentie van het Prins Bernhard Cultuurfonds, de Volkskrant, 4 februari 2022
tekst 4	naar een tekst van Rutger Otto, NU.nl, 6 oktober 2021
tekstfragment	naar een deel van een online artikel van RTL Nieuws, 3 maart 2020

